

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 051 «Економіка»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Статистика бізнесу»

на тему:
«Стан та перспективи ринку грошей в Україні»

Виконавець:

студент факультету менеджменту, обліку
та інформаційних технологій
Унтілов Володимир Володимирович
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Погорєлова Тетяна Валеріївна (прізвище,
ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Забезпечення фінансової стабільності залежить від ефективності функціонування фінансового ринку держави. Фінансовий ринок складається зі структурних сегментів. Тому актуальним питанням виступає вдосконалення теоретичних основ грошово-кредитного ринку, оскільки саме він виступає найбільшим сегментом фінансового ринку.

В умовах ринкових перетворень економіки України особливого значення набуває досягнення соціально-економічної стабілізації суспільства, що неможливо уявити без існування ефективного грошового ринку, оскільки механізм його функціонування є зв'язувальним ланцюгом між усіма економічними суб'єктами ринкової системи, що забезпечує сталість відтворення в ринковій економіці та стимулює розвиток виробництва.

Метою дослідження є теоретичне та практичне дослідження грошового ринку України, а саме аналіз та оцінка впливу макроекономічних показників на його стан, а також подальша розробка рекомендацій щодо поліпшення результативності і підвищення ефективності його стану.

Завдання дослідження:

- узагальнити теоретичні положення щодо економічної сутності грошового ринку, попиту та пропозиції, які склалися на грошовому ринку;
- розглянути економічні моделі попиту та пропозиції грошового ринку;
- дослідити порядок оцінки попиту та пропозиції на ринку грошей;
- надати статистичну характеристику особливостям попиту та пропозиції, які склалися на сучасному грошовому ринку України;
- висвітлити особливості функціонування грошового ринку України;
- критично оцінити організацію та стан, які склалися на ринку грошей в Україні;
- простежити динаміку та структуру грошових агрегатів;
- проаналізувати, які чинники впливають на попит та пропозицію грошового ринку України;
- побудувати та проаналізувати авторегресійні моделі попиту та пропозиції грошового ринку України за період 2011-2018 рр.;
- побудувати економіко-статистичну модель, яка дозволить визначити перспективи розвитку грошово-кредитної політики в Україні для забезпечення стійкого економічного зростання у короткостроковій перспективі.

Об'єкт дослідження – стан та перспективи грошового ринку України та його складові.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та методологічних положень аналітичного забезпечення операцій з грошима, а також, практика

аналізу стану та перспектив грошово-кредитної політики країни, її монетарної системи, і загалом, грошового ринку України.

Методи дослідження: методологічною основою дослідження є комплекс загальнонаукових та фундаментальних положень економічної та статистичної науки. При написанні дипломної роботи та вирішенні поставлених завдань були використані такі методи дослідження як: загальнонаукові методи (аналіз, синтез, аналогія, абстрагування, конкретизація), емпіричні (документування, розрахунково-аналітичні прийоми). Серед спеціальних методів використовувались наступні методи: спостереження, графічний метод, порівняння та статистичне моделювання.

Інформаційною базою виконання дипломної роботи були офіційні дані Державної служби статистики України та Національного банку України.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. 1. Сутність і функції ринку грошей в ринковій економіці; 2. Методологічні основи статистичного оцінювання стану та перспектив ринку грошей; 3. Статистична оцінка стану та перспектив ринку грошей в Україні за період 2011-2018 рр.; та 8-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 100 сторінок. Основний зміст викладено на 75 сторінках. Робота містить 8 таблиць, 18 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю :

Унтілов, В. В. *Статистичний аналіз грошового ринку України* [Текст] / В. В. Унтілов, Т. В. Погорєлова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 6. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – С. 12 -19

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Сутність і функції ринку грошей в ринковій економіці» розглянуто сутність грошового ринку, структура складових грошового ринку, та головні функції ринку грошей, проблеми статистичного оцінювання грошового ринку, також охарактеризовано сектори ринку грошей.

Грошовий ринок – це ринок, на якому формуються попит та пропозиція на гроші через регулювання мережі інститутів, що забезпечують взаємодію попиту і пропозиції грошей. Грошовим ринком називають особливий сектор ринку, на якому здійснюється купівля та продаж грошей як специфічного товару, формуються попит, пропозиція та ціна на цей товар. Специфіка грошей як абсолютно ліквідного товару зумовлює істотну специфіку їх переміщення

між суб'єктами грошового ринку – а також усіх інструментів та самого механізму функціонування цього ринку.

Статистика вивчає складові ринку грошей за допомогою системи показників, аналіз яких дозволяє одержати необхідні дані про структурні зміни та складний механізм функціонування грошового ринку.

У другому розділі **«Методологічні основи статистичного оцінювання стану та перспектив ринку грошей»** проаналізовано методику розрахунку системи статистичних показників ринку грошей та визначено статистичні методи аналізу грошового ринку, тенденцію розвитку грошового попиту та пропозиції, їх структуру та динаміку за 2011 – 2018 рр., проведено статистичне оцінювання факторів впливу на попит та пропозицію ринку грошей.

Обґрунтовано алгоритм статистичного оцінювання ринку грошей :збір інформації про попит та пропозицію ринку грошей (статистичне спостереження), групування й узагальнення інформації про попит та пропозицію ринку грошей, аналіз структури та динаміки про попиту та пропозицію, виявлення та оцінка тенденції розвитку попиту та пропозиції ринку грошей, побудова та аналіз регресійних моделей грошового попиту та пропозиції в Україні та їх прогнозування, а також, аналіз динаміки національного багатства України.

Попит, який склався на ринку грошей, представляє собою обсяг грошової маси, який в свою чергу розраховується за агрегатним методом. Протягом 2011-2018 рр. структура грошових агрегатів піддавалась коливанням. Найвище значення питомої ваги агрегату М2 відбувалося у 2013 році та склав він майже 60 % від загального обсягу грошової маси. У 2017 році структура грошового агрегату М2 зменшилась приблизно на 15 %.

Аналізуючи національне багатство України, виявлено, що за період 2011-2018 рр., воно збільшилось більше ніж у 2 рази та на кінець 2018 року склав 1083,8 млрд. грн. але якщо взяти обсяг національного багатства у доларовому еквіваленті, то обсяг зменшився приблизно в 1,5 рази.

У третьому розділі **«Статистична оцінка стану та перспектив ринку грошей в Україні за період 2011-2018 рр.»** здійснено побудову та оцінку авторегресійних моделей попиту та пропозиції на ринку грошей за період 2011-2018 рр. , оцінено перспективи розвитку ринку грошей в Україні.

Кореляційно-регресійний аналіз грошового попиту показав, що перелічені вище фактори, на жаль, ні якого економічного впливу на обсяг грошової маси України не надають. Можна зробити висновок, що обсяг грошової маси повністю залежить від його минулорічних значень.

Друга сила, що у взаємодії з попитом на грошовому ринку визначає його кон'юнктуру, є пропозиція грошей. Згідно з класичною моделлю пропозиції на

грошовий ринок, на неї впливає грошово-кредитний мультиплікатор, який у 2012 році набував максимального значення 3,1%, та останні 2 роки знаходиться на рівні 3%.

Грошово-кредитна політика держави являє собою комплекс заходів щодо регулювання грошового ринку з метою забезпечення економіки грошовою масою та підтримання стабільності національної грошової одиниці як необхідної передумови для досягнення макроекономічної рівноваги.

В Україні вдосконалення монетарної політики повинно враховувати позитивний досвід європейських країн.

ВИСНОВКИ

В дипломній роботі була обґрунтована актуальність даної теми та переваги використання методів статистичного аналізу грошового ринку України.

На основі проведеного нами дослідження та критичного розгляду основних аспектів та проблем функціонування грошового ринку України, а також аналізу його основних показників, можна сформулювати такі висновки.

На базі критичної оцінки змісту спеціальної економічної літератури, розкрито економічну сутність «грошовий ринок» і запропоноване власне бачення грошового ринку.

Протягом 2011-2018 рр. структура грошових агрегатів піддавалась коливанням. Найвище значення питомої ваги агрегату М2 відбувалося у 2013 році та склав він майже 60 % від загального обсягу грошової маси. У 2017 році структура грошового агрегату М2 зменшилась приблизно на 15 %.

Посилаючись на класичну модель Дж. Кейнса, попит на грошовому ринку залежить від таких факторів, як реальний обсяг ВВП, індекс цін виробників, обсяг національного багатства, рівень інфляції, облікова ставка. Окрім, вищенаведених факторів, під економічному модель грошового попиту української економіки, нами було запропоновано ввести додаткові фактори впливу на грошовий ринок, такі як рівень доларизації та швидкість обертання грошової маси.

За період 2010-2018 рр. ВВП України стрімко зріс в гору. У 2018 році порівняно з 2017 роком він зріс на 26%. А якщо брати весь аналізований період, то він взагалі збільшився майже в 3 рази.

Одним із важливих факторів, який в економічній теорії має суттєвий вплив на зміну грошової маси, є облікова ставка. За 2010-2018 рр. облікова ставка НБУ збільшилась в 1,648 раз, або на 64,8 %.

Показником, що характеризує зміни загального рівня цін на товари та послуги є рівень інфляції. В Україні за 2010-2018 рр. він збільшився на 5%.

За період 2011-2018 рр. грошова маса України постійно змінювалась. Найбільшого значення показник набув у 2018 році та склав 2,785 обороти.

Максимальне значення рівень доларизації приходить на 2018 рік, що говорить про повну залежність національної економіки від іноземних надходжень.

За допомогою кореляційно-регресійного аналізу ми дійшли до висновку, що в умовах української економіки класична модель пропозиції грошового ринку, так само як і попиту на грошовому ринку, ніяким факторам, окрім їхніх значень минулого року впливу не піддається.

У зв'язку з наявністю фінансової кризи в Україні, монетарна політика держави має бути спрямована на забезпечення стабільності та стійкості національної валюти, запобігання подальшому зростанню безробіття і стабілізацію валютного ринку.

Реалізація запропонованих заходів спрямована на вдосконалення монетарної політики держави, стабілізацію грошово-кредитної сфери з боку уряду та НБУ, покращення ситуації на грошовому ринку, зростання ліквідності комерційних банків, підвищення обсягу валютних резервів, стабілізацію курсу національної грошової одиниці та динамічний розвиток економіки України.

АНОТАЦІЯ

Унтілов В.В. «Стан та перспективи ринку грошей в Україні»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності « 051 Економіка » за магістерською програмою професійного за спрямування «Статистика бізнесу» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розвинуто теоретичні засади аналізу ринку грошей в Україні. Оптимізовано підходи до оцінки ринку грошей в розрізі його складових. Висвітлено та критично оцінено організацію та стан ринку грошей в Україні. Розглянуто теоретичні та практичні аспекти застосування статистичних методів аналізу попиту та пропозиції ринку грошей України. Проаналізовано динаміку показників, які впливають на попит та пропозицію грошового ринку. Охарактеризовано структуру та динаміку грошового ринку; проаналізовано взаємозв'язки між попитом, пропозицією ринку грошей і найважливішими макроекономічними показниками України.

Досліджено тенденції розвитку та сучасні проблеми ринку грошей. Сформовано основні передумови перспектив розвитку ринку грошей в Україні.

Ключові слова: ринок, гроші, попит, пропозиція, структура, агрегат, динаміка, кореляційно – регресійний аналіз.

ANNOTATION

Untilov V.V. «Money Market Status and Prospects in Ukraine»

Qualification work for the Master's degree in specialty "051 Economics" under the master's program of professional for the direction "Business Statistics" - Odessa National Economic University. - Odessa, 2019.

The theoretical principles of money market analysis in Ukraine are developed in the paper. The approaches to the evaluation of the money market in terms of its components have been optimized. The organization and condition of the money market in Ukraine is covered and critically evaluated. The theoretical and practical aspects of application of statistical methods of analysis of demand and supply of money market of Ukraine are considered. The dynamics of indicators that influence the supply and demand of the money market are analyzed. The structure and dynamics of the money market are characterized; The relationship between demand, money supply and key macroeconomic indicators of Ukraine is analyzed.

The tendencies of development and modern problems of the money market are investigated. The basic prerequisites for the prospects for the development of the money market in Ukraine have been formed.

Keywords: market, money, demand, supply, structure, aggregate, dynamics, correlation - regression analysis.